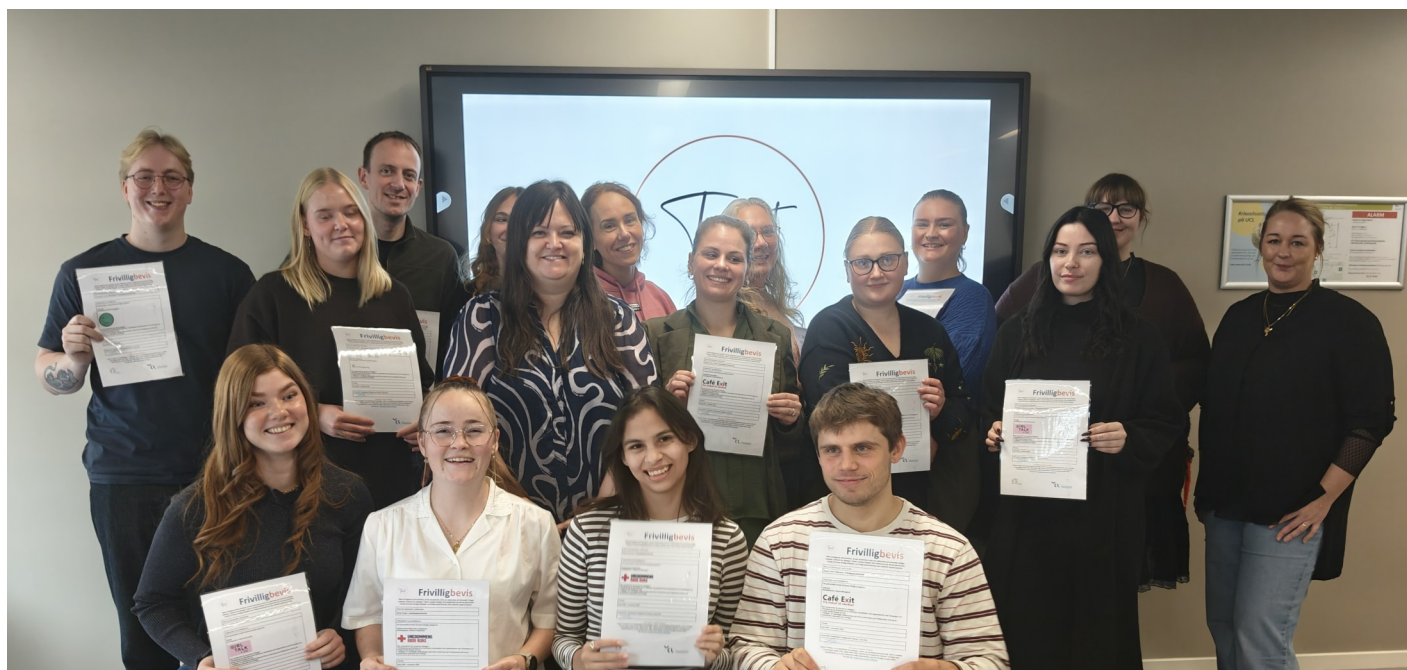


# Når studerende fra professions- uddannelserne møder engageret praksis i det frivillige sociale arbejde



Af Linda Sørensen (underviser, socialrådgiveruddannelsen),  
Michael Løhde Andersen (underviser, læreruddannelsen),  
Sisse Colding Christensen (underviser, pædagoguddannelsen) ved UCL  
Odense og Stina Smidt (Foreningskonsulent, Frivilligcenter Odense).

# Talent i praksis – et talentprogram om frivillighed

” Jeg kan tydeligt huske da jeg var frivillig på feriecamp første gang, det var noget helt andet, man kom hjem til. Man kom hjem med nogle helt nye øjne, et helt nyt syn på samfundet, og hvordan man egentlig så på tingene.

(Lærerstuderende, frivillig på feriecamp)

## Brobygning til det frivillige sociale arbejde

UCL Odense og Frivilligcenter Odense har gennem en årrække udviklet et tæt samarbejde med det fælles formål at styrke forbindelsen mellem professionsuddannelserne og det frivillige sociale arbejde. Samarbejdet bygger på en fælles ambition om at skabe relevante læringsrum for studerende samt nye muligheder for rekruttering af frivillige for foreninger i Odense. Denne ambition kommer blandt andet til udtryk i projektet *Talent i praksis*, som denne artikel dykker ned i. *Talent i praksis* er udviklet for at give studerende mulighed for at afprøve og styrke deres faglige kompetencer i konkrete samarbejder med frivillige sociale foreninger.

Projektet understøtter de studerendes læring, samtidig med at Frivilligcenter Odense bidrager med nødvendig

brobygning og kvalitetssikring, så samarbejdet mellem forening og den studerende bliver trygt og meningsfuldt for begge parter.

Samarbejdet startede med tilblivelsen af Temadagen om frivilligt socialt arbejde, som UCL og Frivilligcenter Odense i samarbejde planlægger og afholder to gange om året. Temadagen samler hvert semester omkring 400 studerende og en bred vifte af frivillige sociale foreninger i Odense. Formålet er at give de studerende indsigt i civilsamfundets betydning og i det frivillige arbejdes rolle i deres kommende professioner.

Temadagen fungerer dermed som et fælles afsæt for videre samarbejde mellem studerende, uddannelser og foreninger, og som en vigtig ramme for at forstå projektet *Talent i praksis* i en bredere sammenhæng.

## Om Talent i praksis

- Talent i praksis programmet er et frivilligt tilbud til alle studerende på lærer-, pædagog- og socialrådgiver-uddannelsen i Odense.
- Der stilles krav til den studerende om at deltage i mindst 25 timers frivilligt socialt arbejde indenfor en 5 måneders periode og deltagelse i refleksioner med medstuderende på 2 supervisionsdage faciliteret af UCL og Frivilligcenter Odense.
- De studerende modtager et frivilligbevis og får et ekstra curriculum på deres afsluttende eksamensbevis.
- Ca. 50 % af de studerende der deltager i Talent i praksis, fortsætter som frivillige i foreningen efter at programmet er afsluttet. Ofte får de studerende mere ansvar som frivillige, måske bliver de aktivitets- eller gruppeleder eller en del af det strategiske arbejde i foreningen.
- Talent i praksis programmet startede i efteråret 2023, hvor undervisere fra pædagog- og socialrådgiveruddannelsen fik godkendt programmet som et "ekstra-curriculum" på eksamensbeviset til de studerende, der gennem deres studieforløb havde udført forskelligt frivilligt socialt arbejde.
- Der har været gennemført 4 forløb siden efteråret 2023, hvor ca. 65 studerende har deltaget i programmet. I efteråret 2025 er 18 studerende i gang med et forløb.
- Læs mere om Talent i praksis på [www.frivilligcenter-odense.dk/talent](http://www.frivilligcenter-odense.dk/talent)

# Hvad får de studerende ud af deres frivillige arbejde?

## De studerendes motiver til frivillighed

Kun få af de studerende der har deltaget i Talent i praksis har været frivillige tidligere, så for flertallet er det første gang, de stifter bekendtskab med frivilligt socialt arbejde i forbindelse med Talent i praksis programmet. Nogle af de studerende har allerede været interesseret i at finde et frivilligt arbejde, og her har Talent i praksis været anledningen til at komme i gang og blive "hjulpet lidt på vej". Flere studerende erkender, at de formentlig ikke ville have fundet de specifikke frivillige muligheder, som Talent i praksis formidler, på egen hånd. Derudover fungerer muligheden for at opnå et frivillig bevis som en "stor gulerod" i opstarten, sammen med muligheden for at få indsatsen skrevet på eksamensbeviset.

En studerende ønskede fx at opleve "*noget spændende*" og "*et nyt projekt*", samt at anvende teori i praksis, eksempelvis i et fængsel. En anden motiveredes af ønsket om at opnå mere pædagogisk erfaring og "*få noget på mit CV*". En tredje studerende ønskede at få hjælp til springe ud i noget nyt: "*Jeg havde brug for hjælp til bare at springe ud i tingene og ikke være så nervøs.*" De studerende har således forskellige motiver for at engagere sig i frivilligt arbejde. Men generelt er vores erfaringer siden programmets start i 2023, at det dominerende motiv er, at kunne anvende den teori de lærer på uddannelserne i praksis og at opnå praksis-erfaringer med de målgrupper, som de vil møde i deres fagprofessioner som færdiguddannede pædagoger, lærere og socialrådgivere.

## Workshops giver tværfaglige refleksioner

I forløbet afholdes to workshops, hvor de studerende får mulighed for at reflektere over det lærte sammen med andre studerende. Ved supervisions-workshoppen der afholdes ca. halvvejs i programmet, deltager de studerende i en tværfaglig refleksion med de andre studerende i programmet. Her oplever vi, at de studerende beretter om at have været ude for nye, udfordrende og dilemma-fyldte situationer i rollen som frivillig.

De fortæller om hvordan de tacklede udfordringerne, enten alene eller sammen med andre frivillige/ansatte i organisationen, og hvordan de selv har følt en succes i rollen som frivillig.

Vi oplever, vi har haft mulighed for, sammen med de studerende, at skabe et trygt og tillidsfuldt rum, hvor disse praksisfortællinger får mulighed for at udfolde sig. Supervisionsdagen fremhæves som "*ekstremt vigtig og godt faciliteret*", da den gav rum for at "*bruge kræfter med vores faglighed og snakke ind i teorier med hinanden og spare på den måde*". Dette tværfaglige samarbejde og sparring har bidraget til en dybere forståelse af eget fag og andres, og hvordan tingene kan gøres på tværs af fagligheder.

Workshops og frivillighedsdage arrangeret af UCL har haft betydning for de studerendes læring og udvikling. De studerende har fundet det "*rigtig, rigtig hyggeligt*" og "*fedt at møde de studerende fra de andre uddannelser*". En studerende giver udtryk for sin begejstring på denne måde: "*Jeg synes det hele lød interessant. Ja, jeg var helt vild med det, og jeg synes virkelig det er en god ting vi har gjort.*"

Disse møder har givet mulighed for at udveksle erfaringer om arbejdsopgaver og tilgange, og at se frivilligt arbejde fra forskellige faglige synsvinkler – eksempelvis pædagogiske, lærerfaglige eller socialrådgivermæssige perspektiver. Studerende får øje på deres faglighed, når den bliver sat i spil i praksis. En lærerstuderende, som har været frivillig på en feriecamp og mødt udsatte familier, har fundet sin faglighed relevant i forhold til at kunne tale med forældre, der kommer fra svære baggrunde, og opnå en dybere forståelse for deres situation, hvilket er relevant for den studerendes kommende professionelle virke. En pædagogstuderende har anvendt sin viden om igangsættelse af aktiviteter og relations dannelse i praksis. Den studerende fremhæver vigtigheden af at danne relationer for at skabe tryk og gensidig respekt med borgerne.

## Læring i at skabe relationer i praksis

En socialrådgiver-studerende fortæller om, at relations-arbejdet har været det centrale. *”Størstedelen af arbejdet, det er relations-arbejde, hvor man skal sidde og være åben og lyttende og forstående.”*

En socialrådgiver-studerende nævner desuden, hvordan de på et socialt værested for psykisk sårbare, kunne reflektere over teoretiske metoder, som fx "De 3 P'er" (det professionelle, det personlige og det private jeg) og deres anvendelse i praksis.

*”Så det har også været mange dage, hvor det har været rart for mig at komme og være mig og ikke nødvendigvis være så meget - ja man har jo altid en eller anden form for professionalitet med sig, men på en måde, hvor rammerne er lidt mindre faste.”*

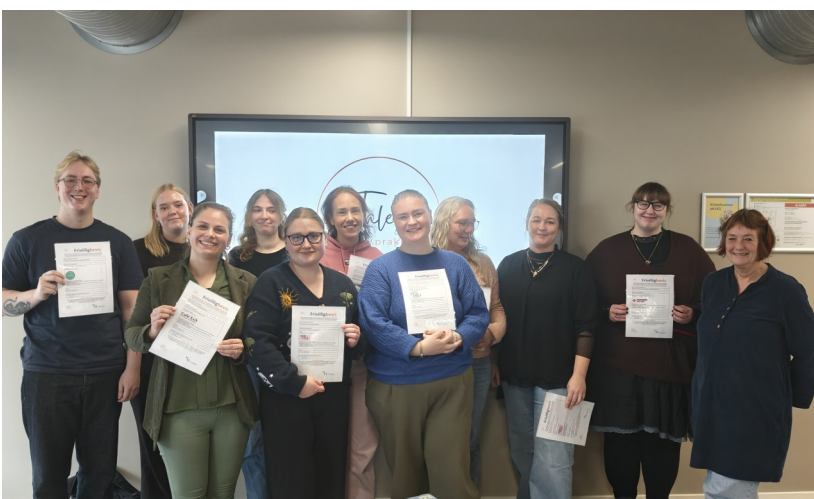
I dette citat giver den studerende udtryk for den gode oplevelse, det har været at være "sig selv" i en relation med brugere, der er mere uformel, men samtidig har den studerende en bevidsthed om sin egen særlige rolle i denne relation.

De studerende får mulighed for at være i en tæt relation med brugerne, hvor de får en direkte anerkendelse og mulighed for en følelsesmæssig feedback, hvor den studerende fortæller om en situation hvor han selv blev berørt og måtte "trille en tåre". *Den sidste dag, hvor vi skulle hjem og alt sådan noget, der var en mor, som simpelthen faldt grædende i armene af glæde, altså om, at vi havde gjort det her for hendes familie. Det er nogen, der ikke har deres barn normalt, men fordi vi har sådan et godt ry hos socialrådgiverne, så tillader kommunerne, at barnet og familien må tage afsted sammen til familiecamp.*

Fleere studerende fremhæver netop betydningen af relationen med brugerne, som en væsentlig del af deres læring i Talent i praksis. De har refleksioner over, hvordan de indgår i relationerne på en mere personlig og menneskelig måde, som også giver dem rigtig meget. Netop arbejdet med relationer og refleksioner over et asymmetrisk magtforhold i relation med brugere, er vigtige elementer i professionsuddannelser (Nørrelykke & Hansen 2018)

*”Det har været en god ”kravlegårds-oplevelse” til at kunne tale og lande lidt i sin professionalitet, uden at det er støttet af kommunale rammer. Og jeg har haft ekstremt mange personlige (...) små sejre eller oplevelser, hvor jeg føler at min dag har været ekstremt meget bedre, efter jeg har været til stede. Og jeg har fået god feedback fra brugerne også, og de har været glade for at jeg har været der. Og det giver jo også noget med i rygsækken, både noget stolthed og noget selvtillid.”*

Relationen med brugerne har haft særlig stor betydning for studerende. De oplever en god feedback og glæde fra brugerne over, at de studerende der kommer med ny energi og en lyst til at være sammen med brugerne på frivillig basis.



# De studerendes personlige udvikling

## Mødet med brugerne ændrer forforståelsen

De studerende oplever at det frivillige arbejde er med til at ændre deres forforståelse af frivilligt socialt arbejde og af de brugere, som de møder som frivillige. En studerende fortæller fx en studerende om sine fordomme om indsatte i et fængsel.

*"Jeg tror bare at man har nogle andre forventninger, når man kommer ind i et fængsel. Jeg tror man tænker nu kommer der til at stå 8 store brød foran mig, som bare vil snakke om et eller andet vildt og sådan er det faktisk slet ikke. Så er der nogle gange nogen af dem der hiver fat i mig og så sidder vi og snakker om, at han har det ikke særlig godt eller sådan."*

En anden studerende reflekterer over, hvordan der er forskellige måder at mestre de problemer man møder i livet, han viser i dette citat, hvordan han har ændret sin opfattelse af de udsatte mennesker, han mødte på en Feriecamp.

*"Inden jeg startede, der havde jeg faktisk måske en lidt fordom om, at sådan nogle der var på væresteder, og nogle der var psykisk syge – at nogle af dem der havde det på den måde, at det var lidt "deres egen skyld" (...). Ikke at jeg ikke synes det var synd for dem. Men at komme tæt på dem, derimod, og at lære dem at kende og snakke med dem og så høre at der faktisk er mange der har noget baggage, hvis man kan sige det på den måde, der har det svært. Der har været noget dødsfald i familien, der har været en mor og far der har slået dem, da de var børn. De er voksne nu, og den måde de coope med det, det er så bare at drikke eller tage stoffer, eller noget andet." (...)*

Den studerende fortæller, hvordan mødet med

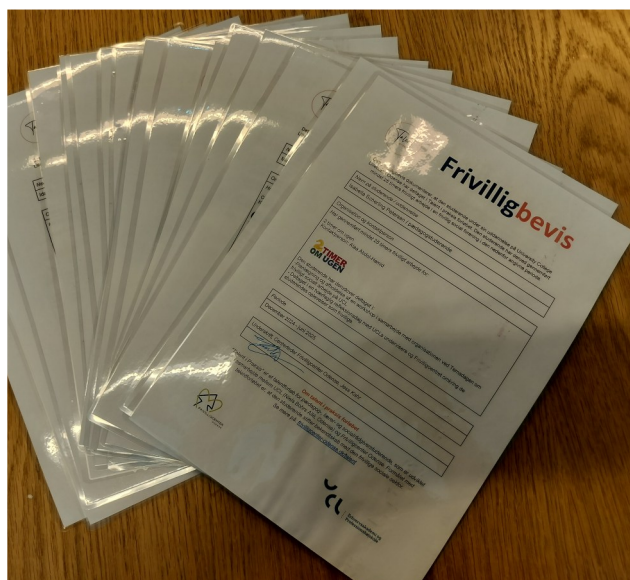
udsatte mennesker har givet ham en anden forståelse af de forskellige livsvilkår mennesker har, og givet ham mulighed for at indgå i en relation, tale med dem og lytte. Denne erfaring kan han tage med sig i den kommende rolle som professionel relation, som lærer, i dialogen med udsatte forældre/familier.

## Refleksion over den studerendes egen rolle

En studerende reflekterer over sig selv og sin egen udvikling ind i professionen, hvor arbejdet med frivilligt socialt arbejde giver ham mulighed for at se sig selv på en ny måde og møde nogle nye mennesker, og kigge lidt indad i sig selv.

*"Du kommer til at opleve dig selv. Du kommer til at lære dig selv bedre at kende. Det er måske ikke de mennesker du ville snakke med normalt, men nu er du ligesom alene. Du bliver nødt til at snakke med nogle nye mennesker. Så på den måde kommer du til at lære nogle nye mennesker at kende og måske kigge lidt indad på dig selv, om hvordan du egentligt har det med andre mennesker. Er det de rigtige vennegrupper jeg er i, er det de rigtige mennesker, der er omkring mig? Eller bliver jeg nødt til at finde på noget andet? Er det her den person, jeg har udviklet mig til? Eller er det noget nyt noget, man skal prøve?"*

Oplevelsen af at gøre en forskel, berolige patienter/pårørende eller give børn et frirum, skaber glæde og er en øjenåbner for, hvor stor effekt deres tilstedeværelse alene kan have. Det at "blive kastet ud i tingene" har været grænseoverskridende, men har også lært studerende ikke være så nervøse.



# Foreningernes udbytte og nye dynamikker i frivilligheden

## Ny type frivillige – kan løse nye opgaver i foreningen

For de frivillige foreninger har samarbejdet med UCL og Frivilligcenter Odense haft stor betydning. De oplever fx, at studerende fra Talent i praksis "udviser et stort engagement og svarer bedre på mails." Dette tyder på, at UCL's forløb bidrager til at sende mere forberedte og motiverede frivillige ud i foreningerne.

Samarbejdet med UCL gennem "Talent i praksis"-forløbet har vist sig at være en betydelig gevinst for de involverede frivillige sociale foreninger, der oplever en række positive effekter, der strækker sig ud over blot rekruttering. Talent i praksis programmet er et værdifuldt bindeled for rekruttering af nye frivillige til deres aktiviteter.

I en forening har samarbejdet blandt andet betydet, at det er blevet nemmere at starte nye projekter op, da en gruppe frivillige kunne starte samtidigt.

Foreningen har en forventning om, at de studerende fra Talent i praksis i højere grad er "klædt på til, hvad frivilligt arbejde er, hvad det betyder at involvere sig og hvad det betyder at være stabil". Foreningen oplever desuden, at disse studerende udviser et stort engagement, og alle de studerende har valgt at blive i foreningen, efter at programmet er afsluttet. Dette indikerer et højere niveau af engagement og fastholdelse blandt de UCL-rekrutterede frivillige.

En forening har valgt at inkludere de studerende i deres ungedruppe på lige fod med alle andre frivillige. De oplever, at de studerende vokser af at få tildelt ansvar og af, at der bliver troet på dem. Dette fører til en større viden om sig selv og om det frivillige sociale arbejde hos de studerende.

En leder af en forening fortæller: "Jeg har hele tiden synes det var positivt – en rigtig god idé. Tidligt i de unges menneskers uddannelsesforløb det er en gave for os – men den største gave de får med er en viden om sig selv og om den frivillige verden. Jeg har aldrig haft en ambition om at holde på nogen, de skal være her så længe det giver mening for dem og ikke et sekund mere. Det er ikke et succeskriterium for mig, at folk bliver hængende i 20 år – men det er et succeskriterium at folk bliver så længe de har noget at

bidrage med. Og det taler jo meget godt ind i Talent i praksis for de unge er jo optaget af at lære i en periode og så skal de jo ud og virke og så stopper deres tid her. De lærer så meget om andre frivillige foreninger også fordi de lukker øjnene op for den frivillige verden.(...) Vi integrerer de studerende, som en del af frivilligruppen – de er jo kun forpligtet på 25 timer -det er helt ok – de skal ikke trækkes ud som en anden slags frivillige". En forening bemærker generelt, at det er en "ny frivillig type", end de er vant til, og at disse studerende har "bidraget meget til vores organisation".

Foreningerne drager også nytte af studerendes faglighed. En forening oplever, at det er muligt at "reflektere og kombinere teori og praksis" med de studerende. Frivilligkoordinatoren fra det sociale værested observerer, hvordan de studerendes faglighed spiller ind i refleksionerne, eksempelvis når de skal forholde sig til, hvad deres ansvar er, hvis en borger får det dårligt. En anden forening ser frivilligt arbejde som en dannelsesrejse, der giver mulighed for at se, "hvordan systemerne hænger sammen", hvilket er vigtigt for at kunne føre borgere igennem systemet.